

פתיחה לפרק "רבי אליעזר"

לכור אם היה צד זה של הנדר בדעתו בשעה שנדר. שאלה אחרת הנוגעת לפתחי נדרים היא: האם אפשר להסתמך על מצב חדש שלא היה קיים בשעת הנדר ("נולד") ולהשתמש בו כפתח לנדר.

ושאלה כללית אחרת – נדר שנעשה בלשון כוללת (שכלל דברים שונים או קבוצת אנשים) שחלק ממנו הותר (לפי שהנדר גילה דעתו שלא התכוון לכך), האם הותר זה הוא לאותו ענין בלבד או שהוא מבטל את הנדר כולו.

אלה הם עיקרי הנושאים שבפרק, אף כי כדרך הגמרא נזכרים בו גם עניינים אחרים.

פרק זה עוסק בדרכים השונות של התרת נדרים על ידי חכם (סמוך) או בית דין. חלק מן הדברים השייכים לנושא זה כבר נזכרו ונדונו בדרך אגב בפרקים קודמים, אבל עיקרו של הנושא נדון בפרק זה.

אחת הדרכים להתרת הנדר היא על ידי מציאת "פתח", כאשר מעלים בפני הנדר ענין מסויים שנאסר על ידי נדרו, אשר הנודר לא העלה אותו בדעתו בשעת הנדר.

בפרק זה דנים בכמה שאלות הנוגעות לפתחים אלה. שאלה אחת היא: מה הם הדברים שהחכם "פותח" בהם, כלומר, מה הם אותם צדדים שהחכם רשאי להציע לפני הנודר על מנת